

((بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ))

درسنامه درس 15

افق بیداری اسلامی

تهیه کننده: خانم زنگی پور

استان خوزستان

شهرستان شادگان

1- افق چشم انداز بيداري اسلامي داراي چه ويژگي هايي است؟

- ✗ تغيير موقعيت ملت هاي و كشورهاي پيرواني در نظام جهاتي سلطه راهدف نهايي خویش نمی بیند و تنها ارمان بشر را صالحي كه بي توجه به عدالت است نمی پندارد.
- ✗ دستيابي به صلح جهاني كه بي توجه به عدالت باشد را تنها ارمان بشر نمی پندارد.
- ✗ از افق جهان متجدد به دنيا نمی نگرد.

نخستين انقلاب

2- ملاك ارزيابي جنبش ها و انقلاب هادر جهان دو قطبي قرن بيستم وزير سوال

رفتن ان با انقلاب اسلامي ايران چه بود؟

در جهان دو قطبي قرن بيستم هويت جنبش ها ، انقلاب ها و كشور ها بر اساس جايگاه واهميتشان براي يكي از دو قطب جهان، يعني بلوك شرق يا غرب شناسايي مي شد. براي همين انقلاب اسلامي ايران از ان جهت كه يك نظام سياسي وابسته به بلوك غرب (پهلوي) را هدف قرار داده بود، اهميت مي يافت اما چون به بلوك شرق وابسته نبود از اهميت ان كاسته مي شد. امريكا با حمايت از رژيم پهلوي مانعي را در مرز هاي جنوبي شوروي ايجاد كرده بود. اگر انقلاب اسلامي وابسته به جريان چپ بود با فرو ريختن اين مانع فرصت جديدي براي شوروي پديد مي آمد.

3- انقلاب اسلامي ايران ونگرش دولتمردان امريكايي درباره ي فرجام استقلال

هويتي ان چه بود؟

✗ از نظر دولتمردان امريكا انقلاب اسلامي بدليل اينكه با بلوك شرق ارتباط بر قرار نمی کرد، توان مقاومت نداشت نمی توانست تداوم يابد ودير يا زود، بار ديگر دست نياز به سوي بلوك غرب دراز مي كرد. دولتمردان غربي با چنين نگاهی به انقلاب اسلامي ايران از عمق حادثه غافل بودند. انما انقلاب را با موازين فرهنگ غرب مي سنجيدند حال انكه انقلاب اسلامي ايران از متن فرهنگي ديگر مي خاست.

4- چرا انقلاب اسلامي ايران نخستين انقلاب پس از فرانسه به شمار مي رود؟

* انقلاب اسلامي ايران در چارچوب ارمان ها و ارزش هاي سکولار جهان غرب قرار نداشت.

* براي حفظ هويت اسلامي و تامين حقوق از دست رفته ي امت اسلامي شکل گرفت.

* نخستين انقلابي بود که بعد از انقلاب فرانسه اتفاق مي افتاد زيرا هيچ يك از انقلاب هايي که پس از

انقلاب فرانسه رخ داده بودند يك انقلاب جديد نبودند بلکه همه در جهت بسط و گسترش انقلاب فرانسه

بودند.

مقايسه انقلاب اسلامي با انقلاب فرانسه و انقلاب روسيه:

انقلاب	ويژگي
انقلاب فرانسه (1789)	بر اساس ارمان ها و ارزش هاي مدرني شکل گرفت که پس از دوران بوجود آمدن بودند.
انقلاب روسيه (1917)	هرچند بدليل رويکرد چپ و سوسياليستي خود با ساير انقلاب هاي اروپايي تفاوت داشت ولي بدليل سکولار بودن درون فرهنگ غرب قرار مي گرفت.
انقلاب اسلامي ايران	با الگو گرفتن از فقه اجتماعي-سياسي شيعه از رويکرد ديني و فرهنگي به شناخت بحران ها و چالش هاي جهان اسلام پرداخت و با بازگشت به هويت اسلامي فرصت جديدي را براي جهان غرب جهت حل بحران هاي معرفتي و معنوي پديد آورد.

تاثيرات انقلاب اسلامي ايران بر جهان اسلام

5- رويکرد هاي دوگانه ي دولتمردان و روشنفکران جهان اسلام در خصوص مسائل

و مشکلات جهان اسلام را نام ببريد؟

الف) رويکرد اول: مسائل جهان اسلام از نوع مشکلائي بود که در اثر عقب ماندگي تاريخي از

جوامع غربي پيش آمده بود.

ب) رویکرد دوم: مسائل جهان اسلام از نوع مشکلاتی بود که لیبرالیسم غربی بوجود آورده بود. کسانی که این رویکرد را داشتند از موضع اندیشه های مارکسیستی و سوسیالیستی با غرب مبارزه می کردند.

6- نحوه مواجهه کشور های مسلمان با مسأله فلسطین (یکی از مهمترین مسائل جهان اسلام) چه بود؟

تا پیش از انقلاب اسلامی ملاک تعیین کننده ی کشورهای مسلمان در مواجهه با مسأله اسرائیل وابستگی شان به بلوک شرق یا غرب بود.

الف) مواجهه کشور های مسلمان وابسته به بلوک غرب: دولت غاصب اسرائیل را به رسمیت می شناختند و یا با آن سازش می کردند.

ب) مواجهه کشور های مسلمان وابسته به بلوک شرق: دولت غاصب اسرائیل را به رسمیت نمی شناختند جبهه پایداری و مقاومت را تشکیل میدادند.

7- گروه های مبارز فلسطینی و هویت های دوگانه را نام ببرید؟

🌟 **گروه های مبارز فلسطینی با هویت مارکسیستی:** جایگاهی برای اعتقادات دینی قائل نبودند.

🌟 **گروه های مبارز فلسطینی با هویت ناسیونالیستی:** اسلام را پدیده ای عربی میدانستند.

8- انقلاب اسلامی ایران و نحوه مواجهه با دولت غاصب چگونه بود؟

👉 الگوی نوینی در برابر امت اسلامی قرارداد و افق جدیدی را به روی جهان اسلام گشود.

👉 اهمیت این انقلاب فقط به این دلیل نبود که مهمترین قدرت حامی اسرائیل در منطقه یعنی

شاه را ساقط کرده بود بلکه در راهکاری بود که برای مبارزه با صهیونیسم ارائه می داد.

👉 انقلاب اسلامی با بازگشت به اسلام و اتکا به فقه سیاسی و اجتماعی شیعی مسئله اسرائیل را مسئله جهان اسلام مطرح می کرد.

👉 بازگشت به اسلام اولاً مشروعیت قرار داد کمپ دیوید را در باور مسلمانان مخدوش کرد ثانیاً مقاومت در برابر صهیونیسم را از موضع اعتقاد اسلامی و با تکیه بر ایمان به خداوند و قدرت الهی آغاز کرد.

9- نمونه هایی از حرکت ها و جنبش های اسلامی که تحت تاثیر انقلاب اسلامی ایران

ایجاد شدند را بنویسید؟

① شکل گیری انتفاضه و جنبش های جدید اسلامی در فلسطین

② شکل گیری جهاد اسلامی افغانستان در برابر حکومت وابسته به بلوک شرق.

③ شکل گیری جبهه نجات اسلامی در الجزایر و پیروزی اسلام گرایان در انتخابات 1990.

10- مهمترین پیامد انقلاب اسلامی ایران در جهان اسلامی چه بود؟

شکل گیری جنبش ها و انقلاب های گسترده ی مردم در کشور عربی از سال 1389 ه.ش است که تا کنون به سقوط قدرت های سیاسی در چهار کشور عربی منجر شده است. وقوع این انقلاب ها سه دهه بعد از انقلاب اسلامی ایران نظیر همان وقایعی است که چهار دهه پس از انقلاب فرانسه در کشور های اروپایی رخ داد.

11- تحول الگوی بیداری اسلامی در جهان اسلامی چگونه است؟

✿ الگوی بیداری اسلامی در نخستین بیدارگران اسلامی: نخستین بیدارگران در جهان اسلام اندیشمندان و عالمانی بودند که برای حفظ استقلال و عزت جهان اسلام به دنبال اصلاح رفتار حاکمان جوامع اسلامی بودند.

✿ الگوی بیداری اسلامی در جهان امروزه: از سطح نخبگان به مردم و فرهنگ عمومی جهان اسلام منتقل شده است. انقلاب اسلامی ایران از طریق بیداری اسلامی الگوی جدیدی در برابر امت اسلامی قرار داده است. اگر بیداری اسلامی در جوامع اسلامی تحقق پیدا کند این جوامع به سوی نظامی حرکت خواهند کرد که فارغ از قدرت های قومی و قبیله ای بر اساس فقاقت و عدالت سازمان می یابند.

جغرافیای فرهنگی جهان جدید

12- انقلاب اسلامی ایران متکی به ذخایر معرفتی بود؟ شیعه

13- افق (چشم انداز) انقلاب اسلامي ايران چگونه بود؟

انقلاب اسلامي ايران با آنکه در ايران رخ داد و از ذخاير معرفتي شيعي استفاده کرد ارمان ها، ارزش ها و رسالت خود را به حل چالش هاي جامعه ايران يا شيعيان جهان محدود نکرد. انقلاب بر اساس آموزه هاي اسلامي از عزت و اقتدار جهان اسلام پاسداري مي کرد. دفاع از محرومان و مستضعفان جهان را وظيفه ي خود مي دانست فطرت الهي همه ي انسان ها را مخاطب پيام خود قرار مي داد و حل مشکلات معرفتي و معنوي بشر را رسالت خود مي دید.

14- محتوای نامه امام خمینی به گورباچف را بنویسید؟

به اشکالاتی اشاره کرد که در محدود کردن دانش و علم به شناخت حسی یا عقلي وجود دارد امام خمینی (ره) ضمن پیش بینی فروپاشی بلوک شرق از آنان خواست که برای حل همه بیحران ها به سوی آموزه های اسلام گام بردارند و بدین منظور نخبگان خود را برای فراگیری علوم اسلامي به ايران بفرستند.

15- تاثیرات جهان اسلام در خارج از مرزهای جهان اسلام را ذکر کنید؟

- 1 بروز ظهور بحران هاي عمیق معرفتي و معنوي جهان غرب و چالش هاي مربوط به ان.
- 2 شاهدي گویا برای حضور تاريخ ساز فرهنگ هاي غير غربي.
- 3 شکل گيري يا گسترش اندیشه هاي پسا مدرن.
- 4 بوجود آمدن رویکرد ديني و معنوي به زندگي اجتماعي در جوامع غربي.
- 5 باعث از دست رفتن اعتبار ارزش ها و ارمان هاي پس از رنسانس.
- 6 شکل گيري نظريه هاي افول سکولاریسم.
- 7 راه نوینی را فرا روی کشور هاي جهان سوم.
- 8 تضعیف قطب بندي سياسي قرن بیستم را در هم ریخت و تحمیل يك قطب بندي جدید به

جهان

16- تاثیر انقلاب اسلامی ایران بر کشورهای جهان سوم پیامد آن برای قدرت های غربی و واکنش آنها به آن چه بود؟

(الف) تاثیر گذاري: معرفي راه نوين، فرا روي کشور های جهان اسلام.

(ب) پیامد برای جهان غرب: درهم ریختن موقعیت استوار دو قطب سیاسی قرن بیستم (قطب شرق و غرب) و تحمیل کردن قطب بندي جدیدی به جهان.

(ج) واکنش جهان غرب:

جهان غرب پس از پی بردن به عمق حادثه و توان تاثیر گذاري انقلاب اسلامی، سلسله اقدامات مستمری برای مقابله با آن انجام داده اما مقاومت ایران اسلامی در برابر هر يك از این اقدامات موقعیت جدیدی را برای جهان اسلام پدید آورده است.

17- مقاومت انقلاب اسلامی در دهه نخست انقلاب چه پیامدهایی دارد؟

▽ تضعیف موقعیت بلوک شرق به عنوان تنها رقیب بلوک غرب.

▽ تثبیت نمودن موقعیت جهان اسلام به عنوان يك قطب فرهنگی.

18- چرا جنگ رژیم عراق علیه ایران با همه ي جنگ های قرن بیستم متفاوت بود؟

زیرا در این جنگ تمامی کشور های بلوک شرق و غرب، علیه ایران متحد شده بودند تسلیحات روسی، امریکایی، فرانسوی، آلمانی و ... و دلار های نفتی کشورهای عربی در خدمت ارتش عراق قرار داشت که آغاز گرا جنگ بود، در حالی که ایران برای تهیه ي ابتدایی ترین تجهیزات، از جمله سیم خاردار، تحریم شده بود.

19- مقاومت انقلاب اسلامی در دهه نخست چه تاثیری داشت؟

مقاومت انقلاب اسلامی ایران در دهه نخست و پیدایش آن نشان داد بلوک شرق تنها رقیب بلوک غرب نیست و موقعیت جهان اسلام را به عنوان يك قطب فرهنگی تثبیت کرد.

20- نظریه پایان تاریخ فوکویا ما چه معنایی را القا کند؟

فروپاشی بلوک شرق را به شکل گیری نظم نوین جهانی بر مدار يك قطب واحد معنا می کردند.

21- در شرایط کنونی جهان، طرح نظریه جنگ تمدن ها با چه پیامدهایی همراه است؟

- ✱ اعتراف به شکل گیری قطب بندی جدید فرهنگی و تمدنی
- ✱ با طرح دیگر تمدن ها در عرض تمدن اسلامی، جایگاه برجسته و منحصر به فرد انقلاب و فرهنگ اسلامی را نادیده می گیرد .
- ✱ رویکرد خصمانه جهان غرب را به جنبش های اسلامی را توجیه می کرد .
- ✱ هراسی را که پس از جنگ جهانی دوم، نسبت به بلوک شرق وجود داشت، متوجه جهان اسلام می گرداند

22- چرا جهان غرب برای ایجاد مناطق پیرامونی و ایجاد وابستگی اقتصادی در جهان

تالش می کند؟

اقتصاد و سیاست جهان غرب در شرایط فعلی که ابعاد جهانی پیدا کرده، نیازمند مناطق پیرامونی است. انباشت ثروت جهان در دست جمعی اندک، جز با فقر و وابستگی اقتصادی و سیاسی انبوه آدمیان ممکن نیست .

23-- نمونه هایی از اقدامات جهان غرب برای مقابله با حرکت های مستقلی که

در جهان اسلام شکل گرفته است، نام ببرید.؟

-مقابله نظامی و سیاسی از طریق حضور مستقیم، مانند افغانستان

-محاصره و تحریم اقتصادی از طریق سازمان های بین المللی مانند ایران

-تبلیغ معنویت های کاذب و سکولاردر کشورهای غربی برای پر کردن خلاء معنوی فرهنگ غرب

-ارائه تصویری خشن و غیرعقلانی از فرهنگ اسلامی از طریق سازماندهی و شکل دهی جریان های

تروریستی وهابی

-تفسیرهای سکولار از اسلام و حمایت از اسلام آمریکایی در مقابل انقلاب اسلامی

-جنگ رسانه ای همه جانبه در برابر حرکت فرهنگی جهان اسلام

-ایجاد ائتلافات فرقه ای و مذهبی برای تضعیف جهان اسلام

پایان